

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

27 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Pavalatii Alexandru în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Popa Anatol XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 21.01.2019 – 27.05.2020 (prima instanță);
2. 10.07.2020 – 19.01.2021 (instanța de apel);
3. 20.04.2021 – 27.07.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 27 mai 2020, Popa Anatol a fost achitat de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

A fost decisă soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, prin rechizitoriu Popa Anatol a fost învinuit de faptul că, la 20.04.2018 aproximativ la ora 01:00, Popa Anatol, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, în timp ce se deplasa cu automobilul de taxi „14100” de model „Dacia Logan” cu n/î XXXXX, prin com. Bubuieci, mun. Chișinău, pe ascuns, a sustras dintre scaunele din față a automobilului, un telefon mobil de model „Xiaomi Redmi 4X” cu numărul de IMEI 1:865431039689931 și IMEI 2: 865431039689949, la prețul de 1 700 lei, ce aparține cet. Alexeev Dumitru, și în care era inserată cartela SIM cu nr. 061103293, la prețul de 50 lei, bunuri în valoare totală de 1750 lei, prin ce i-a cauzat victimei o daună materială considerabilă.

Prima instanță a indicat că organul de urmărire penală a calificat acțiunile inculpatului Popa Anatol în baza art. 186 alin.(2) lit. d) Cod penal, după indicii calificativi – „furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile”.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Ciocana, Severin Vladimir, prin care a solicitat repunerea în termen, casarea totală a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Popa Anatol să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni în penitenciar de tip semiînchis, conform art. 85 Cod penal, să fie adăugat în întregime, la pedeapsa aplicată, partea neexecutată a pedepsei numite prin sentința Judecătoreiei Chișinău, sediul Ciocana din 14.08.2018, în mărime de 4 ani 4 luni și 6 zile, cu stabilirea unei pedepse definitive sub formă de închisoare în mărime 4 ani 10 luni și 6 zile, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, invocând că, prima instanță la pronunțarea sentinței de achitare în privința lui Popa Anatol nu a apreciat la justa valoare probele cercetate în ședința de judecată, dându-le o apreciere neobiectiv critică, din conținutul sentinței rezultă că instanța de judecată, nu a făcut analiza obiectivă a tuturor probelor anexate la dosar, cât și a celor examinate în cadrul cercetării judecătorești, preferând doar probele convenabile pentru concluzia făcută în sentință, indicând eronat că probele, pe care s-a bazat organul de urmărire penală și acuzarea sunt insuficiente și pretind a fi contradictorii pentru confirmarea concluziei acuzării, iar celor de bază dându-le apreciere critică.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021, a fost admis apelul declarat, casată integral sentința, și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Popa Anatol a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de 2 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumularea parțială a pedepselor numite prin prezenta decizie și prin sentința Judecătoreiei Chișinău, sediul Ciocana din 14.08.2018, a fost stabilită inculpatului Popa Anatol pedeapsa definitivă de 6 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei închisorii în penitenciare de tip semiînchis.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, Popa Anatolie, la 20.04.2018 aproximativ la ora 01:00, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, în timp ce se deplasa cu automobilul de taxi "14100" de model "Dacia Logan" cu n/î XXXXX, prin com. Bubuieci, mun. Chișinău, pe ascuns, a sustras dintre scaunele din față a automobilului, un telefon mobil de model "Xiaomi Redmi 4X" cu numărul de IMEI 1:865431039689931 și IMEI 2: 865431039689949, la prețul de 1 700 lei, ce aparține cet. Alexeev Dumitru Ilie, și în care era înserată cartela SIM cu nr.061103293, la prețul de 50 lei, bunuri în valoare totală de 1750 lei, prin ce i-a cauzat victimei o daună materială considerabilă.

Acțiunile lui Popa Anatol au fost încadrate în baza art. 186 alin.(2) lit. d) Cod penal, după indicii calificativi – „furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile”.

În motivarea deciziei adoptate, instanța de apel a indicat că, vina inculpatului de comiterea infracțiunii incriminate se dovedește integral de următoarea sistemă de

probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Alexeev Dumitru; declarațiile martorului Cușacov Iurie; declarațiile martorului Ratcov Gheorghe; procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 23.08.2018, prin care partea vătămată Alexeev Dumitru l-a recunoscut pe Popa Anatol, drept persoana care s-a urcat în automobilul său, după care i-a dispărut telefonul mobil (f.d. 57); ordonanța de ridicare din 20.04.2018, prin care de la partea vătămată Alexeev Dumitru a fost ridicată copia unei imagini foto cu datele telefonului mobil (f.d.17); procesul – verbal de ridicare din 20.04.2018, prin care de la partea vătămată Alexeev Dumitru a fost ridicată copia unei imagini foto cu datele telefonului mobil (f.d. 18); procesul – verbal de examinare a obiectului din 21.04.2018, prin care a fost examinată copia unei imagini foto cu datele telefonului mobil de model "Xiaomi Redmi X4", ridicat de la Alexeev Dumitru (f.d. 20); ordonanța de recunoaștere și anexare a documentelor la cauza penală din 21.04.2018, prin care ca document a fost anexată imaginea foto cu datele telefonului mobil de model "Xiaomi Redmi X4", ridicat de la Alexeev Dumitru (f.d.21); ordonanța, demersul și încheierea judecătorului de instrucție prin care a fost autorizată ridicarea informației de la companiile de telefonie mobilă "Moldcell", "Moldtelecom" și "Orange" (f.d. 26-43); procesul-verbal de examinare a obiectului din 06.08.2018, prin care au fost examinate convorbirile telefonice ridicate de la companiile de telefonie mobilă "Moldcell", "Moldtelecom" și "Orange", fiind stabilit faptul că în telefonul mobil de model "Xiaomi Redmi X4" cu nr. de IMEI 865431039689931, la data de 08.05.2018, a fost introdusă cartela SIM cu nr.079797287. De pe telefonul dat au fost efectuate mai multe apeluri la nr. 079445649, număr care îi aparține lui Radcov Gheorghe(f.d.44); ordonanța de recunoaștere și anexare a corpului delict la cauza penală din 06.08.2018, prin care CD-ul cu descifrări telefonice, a fost recunoscut și anexat ca corp delict la cauza penală (f.d.46); ordonanța de ridicare din 07.08.2018, prin care de la Cumanova Ecaterina a fost ridicat telefonul mobil de model „Xiaomi Redmi X4” (f.d.48); procesul-verbal de examinare a obiectului din 07.08.2018, prin care a fost examinat telefonul mobil de model „Xiaomi Redmi X4”, fiind stabilit că telefonul are nr. de IMEI 1: 865431039689931 și IMEI 2: 865431039689949 (f.d. 50-51); ordonanța de recunoaștere și a corpului delict la cauza penală din 07.08.2018, prin care ca corp delict a fost anexat telefonul mobil de model „Xiaomi Redmi X4”, cu IMEI 1: 865431039689931 și IMEI 2: 865431039689949 (f.d. 52); corpul delict: CD cu descifrări telefonice (f.d. 45).

Astfel, instanța de apel a conchis că aceste probe, documente, coroborează cu declarațiile martorilor sus-indicați și confirmă, cu certitudine, că inculpatul Popa Anatol, prin acțiunile sale intenționate a comis fapta prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

În acest sens, instanța de apel a mai indicat că, vinovăția inculpatului Popa Anatol se demonstrează și prin faptul că la etapa recunoașterii persoanei după fotografie, partea vătămată Alexeev Dumitru l-a recunoscut pe inculpatul Popa Anatol după imagine ca fiind una din persoanele transportate cu taxiul în ziua incidentului, când i-a fost sustras telefonul mobil de model „Xiaomi Redmi 4X” cu

numărul de IMEI 1:865431039689931 și IMEI 2: 865431039689949, iar martorul Cușacov Iurie a indicat cert asupra lui Popa Anatol ca fiind persoana care i-a adus spre vânzare telefonul mobil de model „Xiaomi Redmi 4X” cu numărul de IMEI 1:865431039689931 și IMEI 2: 865431039689949, prin urmare s-a constatat că IMAI-urile telefonului mobil al părții vătămate Alexeev Dumitru sunt identice cu IMAI-urile telefonului mobil care Popa Anatol l-a transmis lui Cușacov Iurie spre vânzare, probă ce exclude cu vehemență versiunea apărării precum că telefonul transmis de inculpat martorului Cușacov Iurie este altul de cât cel sustras prin furt.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Pavalatii Alexandru în numele inculpatului, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 7), 8) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei cu menținerea sentinței, invocând că:

- apelul a fost introdus tardiv;
- nu au fost întrunite elementele infracțiunii;
- în apelul acuzării s-a solicitat repunerea în termen, însă nu se motivează în nici un mod omiterea acestui termen, cât și instanța de apel nu s-a expus asupra acestei solicitări, a purces la examinarea cauzei și a admis, în final, apelul;
- contrar art. 403 Cod de procedură penală, acuzatorul nu a dezvăluit motivele omiterii termenului și de unde ar urma a fi calculate 15 zile în care urmează a fi depus apelul după omiterea termenului;
- instanța de apel nu s-a expus deloc asupra acestei solicitări, a examinat apelul de parcă ar fi fost depus cu respectarea termenului legal și în final l-a admis;
- partea vătămată susține poziția inculpatului și fiind audiată în ședință de judecată a declarat că prima dată l-a văzut pe inculpat în ședința de judecată și că nu îl recunoaște că anume inculpatul s-ar fi urcat în mașina sa în acea seara când i-a fost sustras telefonul și că nu ține minte ca el să fi descris prima persoană fiind audiat la urmărirea penală, a trecut mult timp de atunci, însă ține minte că prima persoană care ar fi ieșit din mașină și care i-ar fi sustras telefonul era mai înaltă, indicând că era deja seara, de aceea nu poate spune că culoarea tenului ar fi fost mulat așa cum este a inculpatului, a mai indicat că fizicul inculpatului parcă nu se asociază cu cel ce ține minte, a precizat că a recunoscut persoana după poză la etapa de urmărire penală deoarece îi erau cunoscute vizual, dar nu i-a recunoscut ca persoana din acea seară, nu a putut afirma dacă anume inculpatul a urcat în automobil în acea seară;
- martorul Rudcov Gheorghe, la fel ca și partea vătămată, nu l-a mai văzut până la data ședinței pe inculpat;
- martorul Cușacov Iurii, la fel ca și celelate persoane audiate în ședință, nu a confirmat participarea inculpatului la infracțiune.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

În acest sens, a argumentat că instanța de apel, judecând cauza, și-a motivat corect soluția, bazându-se pe cumulul de probe administrate la cauza penală, ceea ce denotă faptul că instanța de apel just a constatat circumstanțele de fapt și de drept

ale cauzei penale, și, corespunzător, corect a stabilit vinovăția inculpatului Popa Anatol de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Totodată, notează că recurentul își motivează contestația prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a materialului probator, nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Cît privește legalitatea apelului declarat de către procuror pe prezenta cauză penală, a menționat că, potrivit materialelor administrate și circumstanțelor stabilite, s-a constatat că această contestație a fost depusă în termen.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conducându-se de dispozițiile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Reieșind din conținutul cererii de recurs, Colegiul penal lărgit atestă că recurentul critică decizia instanței de apel prin prisma temeiurilor pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 7), 8) Cod de procedură penală, sub aspectul că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când apelul a fost introdus tardiv și nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

În corespundere cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului împotriva sentinței este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integral, dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Raportînd cele expuse supra la cazul supus judecării, Colegiul penal lărgit reține că sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 27 mai 2020 în cauza penală privindu-l pe Popa Anatol, a fost pronunțată la 27 mai 2020 în prezența procurorului Severin Vladimir, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din prima instanță (f.d. 235, vol. I), publicată pe site-ul web al instanței de judecată la data de 11 iunie 2020 (f.d.29, Vol. II).

La 15 iunie 2020, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Ciocana, Severin Vladimir, a declarat apel prin care a solicitat repunerea în termen a acestuia, fără a invoca argumente în acest sens (f.d.8-9, Vol. II).

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021, a fost admis apelul declarat, casată integral sentința, și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

„Popa Anatol a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de 2 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumularea parțială a pedepselor numite prin prezenta decizie și prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 14.08.2018, a fost stabilită inculpatului Popa Anatol pedeapsa definitivă de 6 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei închisorii în penitenciare de tip semiînchis”.

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit, analizând partea descriptivă a deciziei contestate, reiterează că instanța de apel, admitînd apelul declarat de către procuror după expirarea termenului prevăzut de lege, nu s-a expus asupra repunerii în termen a acestuia, fără a constata dacă întârzierea a fost determinată de careva motive întemeiate, prin ce a ignorat prevederile alin. (1) al art. 403 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 230 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, termene în procesul penal sunt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Astfel, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită

exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Ori, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege - el fiind, în mod exclusiv, acel al pronunțării deciziei redactate - nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficace modalitate de luare la cunoștință a celor hotărâte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

În hotărârea CtEDO Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, Curtea a reiterat că recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a contesta în termenul legal hotărârea primei instanței, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea recursului.

Totodată, prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care inter alia prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franței, nr.63879/00, §32, 03 octombrie 2006).

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o decizie de admitere a apelului declarat, fără a se expune asupra solicitării de repunere în termen a apelului, prin ce a fost afectată soluția adoptată, or ignorarea acestui aspect de către instanța de apel lezează dreptul la un proces echitabil a participanților la proces, din care considerente recursul declarat urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra cererii de apel și a motivelor esențiale privind repunerea în termen a acesteia și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu și echitabil, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Pavalatii Alexandru în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Popa Anatol XXXXX**, cu dispunerea rejudecării de Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Popa Anatol XXXXX urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă arestul sau pedeapsa – închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este supusă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **25 august 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion